

Sneppe, *Scolopax rusticola*

Skovsneppen er en plump, kortbenet og langnæbbet fugl med en overside broget i rødbrunt, sort og gråt og en lysebrun til gullig underside med gråbrune tværbånd. Yngler spredt og fåtalligt i større skove over det meste af landet.

– Danmarks Dyreliv 7, 89-92.

Sneppe, fællesnordisk, ældre nydansk d.s. og snippe; lånt fra tysk schnepfe, samme ord som middelnedertysk snippe 'snip, tud' = fuglens næb (1); sandsynligvis i stednavnet Sneppekilsagre 1682-1805 Egense s. SFyn (2).

Flæ (3), *perhan* Ærø 1834ff (4), *tjald, thial* Mors 1811-41, også rødben s. 149 (5) fra norsk; *holt-sneppe* 'træsneppe' 1852ff; SJylland, Læsø (6), *hesselhone* VJylland 1852 (7), SSlesvig (8), S og ØJylland (9), *tornsneppe* og *rødsneppe* om meget mørk og rødlig type 1875ff (10), *biæder* Viborg-egnen, sidder om foråret ved bikuber for at snappe bierne (11), *træsneppe* 1863 (12); *tinksmed* Vendsyssel (13) er ellers en anden fugl (s. 148), *fløjte* (floita) Bornholm (14) efter stemmen ligesom *knurremurrepist* (15); *uglehoved* og *sumpsneppe*, den lyse type: *afrikaner*, man mente fejlagtigt at den overvintrede i Afrika (16).

I Fuglebjerg kommunevåben 1978ff, fuglen yngler i kommunen og står desuden for Fugle-bjerg.

LITTERATUR: (1) 626 361; (2) 156 15, 52; (3) 434 5,258; (4) 369 250; 388; (5) 770 190; 571 593; (6) 451 297; 794 3,159 (Vorbasse); 202d 2,126; (7) 451 297; (8) 66 1,230; (9) 794 3,159; 212c 1, 597; 224 1942, 136; (10) 451b 536; 383 2,310; 287 78; (11) 451b 536,538; (12) 903 7,220; (13) 202c 4,174; (14) 203 77; (15) 287b; (16) 287 7, 78.

TRÆK OG JAGT

»Det skal være en gammel jægerregel, at når den søndag falder med evangeliet [hvor] Kristus fristes af djævelen, som er første søndag i fasten, plejer valdsnepperne almindeligvis om foråret at indfinde sig« (Bornholm 1736; 1). En gammel skytte på Rathlousdal ved Odder sagde, at sneppen kom den søndag hvor evangeliet handler om Jesu ud drivelse af en djævel (2). Snepperne vender en bestemt søndag tilbage til Slien (3). Mange jægere mener, at der er snepper i påsken – skærtorsdag og langfredag skal der altid være snepper i skoven (4).

Sneppen kommer samtidig med den hvide vipstjert og forsvinder når den gule vipstjert kommer

Sneppe tegnet af Mads Stage til Blichers „Trækfuglene“, 1950.

(5), når årets første hvide eller blå anemone er sprunget ud (6): »den kære gæst rejser atter bort · når den første blomst udi lunden smiler« *St. St. Blicher* (7).

Jægeren, som nedlægger sin første sneppe, skal tage den op i næbbet, holde den op mod vinden, kysse den i gattet og derefter hænge den på jagttaskens første galge; det bringer jagtlykke (MSJælland; 8).

»Hvor behagelig en spise vore skovsnepper giver behøver jeg ikke at sige, da de fleste af mine læsere vel véd det af erfaring« (1796; 9).

Frederik VII (1848-63) skabte tradition for, at årets første sneppe sendtes til det kongelige køkken, men efter 1. marts blev den ikke præmieret med 10 kroner (1907; 10). Fra statsskovene sendtes den første vårsneppe til det kgl. køkken, og skytten belønnedes med 5 rigsdaler foruden æren (1888); hoffet betalte 10 kr. for årets første vårsneppe skudt efter 1. marts (1890) (11). Det er skik at aflevere en sneppe til kongens bord 1. marts, kun denne dato betales den med ti kroner og kongelig tak (1958; 12).

Jægeren, som skyder »kongesneppen«, er årets sneppekong (13):

Han har tillige en fjer i sin hat
af den første sneppe fra skoven båret,
til sneppekongen da er han udkåret.
Og stolt som en konge og langt mere glad
han står som den første i jægerens rad.

St. St. Blicher 1838 (7).

LITTERATUR: (1) 860 20 sml. 281b 17 (2) 160 1904/27:2142 (1887); (3) 160 1906/23: 3311 (1935); (4) 179b 283; 160 1906/23:1 (1948), 123; (5) 169 4,1937,212; (6) St. St. Blicher, Diana (1832-36); 103b 2, 168; (7) 69b 21; (8) 160 1906/23: 374 (1959); (9) 219 8,1309; (10) 222b 30f; (11) 179 67; 179b 220f; (12) 910e 90; (13) 287 82.

Sneppen synes altid bedst om sine egne børn (Jungshoved; 1); det er en rigtig sneppe = om ilde-set eller vigtig person (2).

Skovsneppen æder ikke, siger man, den stikker blot næbbet i jorden, så trækker det kraft af den. Derfor anses selv dens ekskrementer for at være en lækkerbissen (3).

LITTERATUR: (1) 160 1904/27: 606 (1888); (2) 464c 309; 281d (NFyn 1886); (3) 794 7,59.

PROSA OG POESI

Det, som gør sneppen til en fugl for sig, ja til fuglenes konge blandt de små, er vel dette, at ... sneppen dybere end alle andre lader os fornemme det vingede væsens luftighed ... Sneppen er som en vind, usynligt nær, smutter bort i et blink, var der med tankens fart og forsvandt som vor ungdom *Valdemar Rørdam* (1).

Snepper i skoven! Det er et signal, for hvilket selv den største klapjagts forstummer, ja mere endnu, det er en fanfare, der virker med lige stort trylteri på hele godsets jagtpersonale *Svend Fleuron* (2).

Sneppen med den bløde, noble farvetegning, den lydløse flugt, øjnene der ligger så langt tilbage i hovedet, sneppen der kommer og forsvinder før man véd af det – er den ikke som fløjet lige ud af mosekonens bryggers? *Sophus Bauditz*, Hjortholm (1896). Ingen anden dansk fugl har så smuk og afstemt en fjerklædning som sneppen: brun som det tørre løv, sort som den bløde muld og grå som det visne græs, det er dens beskedne farver; men de er afstemt og fordelt således, at helhedsindtrykket bliver af enestående skønhed *Vagn Holstein* (3).

Sneppen med sit stenkuls-øje, · sneppen med det tankefulde · langnæbs følsomt-bløde hud *Valdemar Rørdam* (4).

Gammeldanske dyrerim o. 1460 (5).

St. St. Blicher, Sneppen (6); Erling Kristensen, Sneppetæk (7); Aage Lind, Fugletæk over Italien (8); Valdemar Rørdam, Sneppen (9).

LITTERATUR: (1) 753s 65; (2) 222 86; (3) 361b 80; (4) 753l 39; (5) 104 70f, 129f; (6) 69b 21f; (7) 465b 13f; (8) 519 2.saml. 89-91; (9) 753o 75-78.

Skovsneppe. BIOFOTO/Arthur Christiansen.

